

PÖYTÄKIRJA 4/2023

KOKOUSAIKA	25.4.2023 klo 17.00 – 17:50		
KOKOUSAIKKA	Kunnanvirasto, kunnanhallituksen kokoushuone		
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET	Läsnä Ann-Helen Mäkelä puheenjohtaja x Antti Ahopelto jäsen Tarja Jokela jäsen x Sakari Lehto jäsen Johannes Mäkinen poistui klo 17:15-17:19 § 40 käsittelyn ajaksi jäsen x Saija-Liisa Niemi jäsen Mari Takamaa jäsen x Marita Hanhikoski varajäsen x Elina Paalanen varajäsen x Anssi Saari varajäsen		
MUUT SAAPUVILLA OLLEET	Päivi Lappinen esittelijä x Mirva Pietilä kunnanhall. ed. Alina Lehto Saapui klo 17:07 § 38 käsittelyn alkaessa kunnanhall. pj x Mikko Huhtala kunnanjohtaja Silja Kuitalahti nuorisovaltuuston edustaja Katariina Alaranta pöytäkirjanpitäjä x		
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	§ 34		
ASIAT	§ 34 – 43		
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	§ 36		
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Ann-Helen Mäkelä Katariina Alaranta puheenjohtaja pöytäkirjanpitäjä		
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme. Evijärvi, 25.4.2023 Tarja Jokela Elina Paalanen		
PÖYTÄKIRJA ON PIDETTY YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ	Evijärven kunnan verkkosivuille Evijärvi, 26. pnä huhtikuuta 2023 Katariina Alaranta, sivistystoimen toimistonhoitaja		

Sisällysluettelo

34 § LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	45
35 § ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN	45
36 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	45
37 § LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS.....	46
38 § VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASMAKSUT 1.3.2023 ALKAEN	47
39 § ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA LÄHIKOULUN OSOITTAMINEN ESIKOULUUN JÄLKI-ILMOITTAUTUNEILLE LUKUVUONNA 2023-2024	49
40 § KONSERVATORION OPPILASPAIKKAMAKSU	51
41 § VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖKSET	52
42 § ILMOITUSASIAT	53
43 § MUUT ASIAT	54

34 § LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Siv.ltk § 34

25.4.2023

Kokouskutsu on lähetetty sähköpostilla torstaina 20.4.2023.
Kokouksessa on läsnä 4 jäsentä 3 varajäsentä

Ehdotus: Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

35 § ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN

Siv.ltk § 35

25.4.2023

Evijärven kunnan hallintosäännön 101 § mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä. Toimitella voi päättää ottaa käsiteltäväksi sellaisenkin asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Ehdotus: Sivistyslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös: Hyväksyttiin

36 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA

Siv.ltk § 36

25.4.2023

Ehdotus: Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Tarja Jokela ja Sakari Lehto

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Tarja Jokela ja Elina Paalanen

37 § LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS

Siv.ltk § 37

25.4.2023 Valmistelija sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen

Lukiokoulutuksen uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2021. Opetussuunnitelmaa tehtiin yhdessä Alajärven, Lappajärven ja Vimpelin lukioiden kanssa. Lukioilla on yhteneväiset opetussuunnitelmat valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen osalta. Myös useat paikalliset valinnaiset opinnot ovat samansisältöisiä.

Hyväksyttyä opetussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Evijärven, Alajärven, Lappajärven ja Vimpelin lukioiden rehtorit ovat yhdessä valmisteilleet voimassa olevan opetussuunnitelmaan tarvittavat muutokset.

Lyhyessä kielessä moduulit 1-2 ovat opetussuunnitelmassa yhtenä opintojaksona, jolloin ne myös arvioidaan yhdellä numerolla, kun koko opintojakso on suoritettu. Joillekin opiskelijoille tämä voi tuottaa ongelmia, jos he suorittavat vain ensimmäisen moduulin. Jatkossa kustakin moduulista tulisi muodostaa oma opintojakso, jolloin ne voidaan arvioida erillisinä kokonaisuuksina. Tällä muutoksella myös kannustetaan opiskelijoita valitsemaan ja tutustumaan uuteen kieleen.

Pitkässä matematiikassa tulee opintojaksot purkaa siten, että jokainen moduuli muodostaa yksin opintojakson. Opintojaksojen purkamisen jälkeen jokainen moduuli on helpommin toteutettavissa ja arvioitavissa. Samalla se myös selkeyttää arviointia, kun jokainen moduuli arvioidaan omana opintojaksona.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää tehdä lukion opetussuunnitelmaan seuraavat muutokset:

1. Lyhyessä kielessä kustakin moduulista muodostetaan oma opintojakso ja ne arvioidaan omina kokonaisuuksina.
2. Pitkässä matematiikassa jokainen moduuli muodostaa yksin opintojakson ja ne arvioidaan omana opintojaksona.
3. Muutokset astuvat voimaan 1.8.2023

Päätös: Hyväksyttiin

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen, puh. (06) 2412 3210, sähköposti: etunimi.sukunimi@evijarvi.fi

38 § VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASMAKSUT 1.3.2023 ALKAEN

Siv.ltk § 38

25.4.2023 Valmistelija: toimistonhoitaja Katariina Alaranta

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia (1503/2016) on muutettu 1.3.2023 siten, että asiakasmaksuja alennetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarajoja 33 prosenttia. Maksujen perusteena oleva maksuprosentti säilyy ennallaan (10,7 prosenttia). Muilta osin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki ei muutu.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia on muutettu edellisen kerran 1.8.2021 ja asiakasmaksujen tuloarajoja, alinta ja ylintä perittävää maksua indeksitarkistuksen vuoksi 1.8.2022 alkaen.

Muutoksen johdosta kuntien maksutuottojen arvioidaan alenevan noin 70 miljoonaa euroa. Maksutuotot alenevat noin 29 prosenttia vuoden 2021 asiakasmaksutuottoihin verrattuna. Maksutuottojen menetys kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille.

Varhaiskasvatuksesta perittävä enimmäismaksu on ensimmäisen lapsen osalta edelleen 295 euroa kuukaudessa ja alin perittävä maksu on 28 euroa. Toisesta lapsesta perittävä maksu on enintään 40 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Seuraavien lasten maksu on 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta.

Tuloarajat 1.3.2023 alkaen

Perheen koko	tuloaraja €/kk	maksu %	enimmäismaksun tuloaraja 1.3.2023 alkaen
2	3 874	10,7	6 626
3	4 998	10,7	7 750
4	5 675	10,7	8 427
5	6 353	10,7	9 105
6	7 028	10,7	9 780

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa säädetyt maksut ovat enimmäismaksuja. Kunta voi päättää siitä, peritäänkö varhaiskasvatuksen asiakasmaksut enimmäismaksuja alhaisempina tai peritäänkö niitä lainkaan. Evijärven kunta ostaa varhaiskasvatustalpalvelut Kauhavan kaupungilta. Kauhavan kaupunki on hyväksynyt neliportaisen asteikon varhaiskasvatuksen maksuissa perustuen lapsen hoitoaikavaraukseen.

Kauhavan kaupungin päättämät hoitoaikavarausvaihtoehdot ja niistä perittävät maksuprosentit 1.3.2023 alkaen ovat:

Varhaiskasvatusaika viikossa	Maksuprosentti	Enimmäismaksu €/kk
35 h tai enemmän	100 %	295 €
25 h – alle 35 h	80 %	236 €
15 h – alle 25 h	60 %	177 €
alle 15 h	40 %	118 €

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää merkitä varhaiskasvatuskasvatusmaksujen tulojen muutokset tiedokseen ja hyväksyä Kauhavan kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan päättämät varhaiskasvatuksen hoitoaikavarausvaihtoehdot ja niistä perittävät maksuprosentit omalta osaltaan.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti

Alina Lehto saapui klo 17:07 tämän pykälän käsittelyn alkaessa

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen, puh. 044 7699210, sähköposti etunimi.sukunimi@evijarvi.fi

39 § ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA LÄHIKOULUN OSOITTAMINEN ESIKOULUUN JÄLKI-ILMOITTAUTUNEILLE LUKUVUONNA 2023-2024

Siv.ltk § 16

14.3.2023 Valmistelija sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen

Lukuvuonna 2023-24 ovat esikouluikäisiä vuonna 2017 syntyneet lapset. Väestörekisterin mukaan kunnassa on vuonna 2017 syntyneitä lapsia 21, joista asuinpaikan mukaan 9 asuu Särkikylän koulun ja 12 Kirkonkylän koulun oppilaaksi ottoalueella.

Esikouluun ilmoittautumisesta on ilmoitettu Järviseudun Sanomissa 15.2.2023 julkaistulla ilmoituksella sekä kunnan internetsivuilla. Lisäksi huoltajille on lähetetty 13.2. postitse kirje ja ilmoittautumisohjeet. Ilmoittautumiset on pyydetty toimittamaan 3.3. mennessä. Huoltajille lähetetyssä kirjeessä on ohjeistettu ilmoittamaan lapsi sen koulun esiopetukseen, mikä on lapsen osoitteen mukainen lähikoulu. Ilmoittautuminen tapahtui sähköisellä lomakkeella.

Esikouluun haki yhteensä 20 lasta, joista 15 Kirkonkylän kouluun ja 5 Särkikylän kouluun. Yksi esikouluikäinen lapsi on hakenut Kruunupyyn kunnan esikouluun, koska on ruotsinkielinen.

Esikoulua täydentävää varhaiskasvatusta haettiin 10 esikoululaiselle, joista neljä tarvitsee sitä myös aamuisin.

Myöntäessään lapselle esikoulupaikan sivistyslautakunta tekee samalla päätöksen oppilaan lähikoulusta.

Hallintosäännön 24 §:n 4 kohdan mukaan Oppilaan lähikoulun nimeää sivistyslautakunta. Sivistyslautakunta on päättänyt 7.5.2019 § 38, että Lahdenkylän koulun oppilaiden lähikoulu on Särkikylän koulu siihen saakka, kunnes siirrytään yhteen kouluun, viimeistään lukuvuoden 2024-25 päättyessä. Kivijärvenkylän, Haapajärvenkylän ja Jokikylän oppilaiden lähikouluksi on päätetty Kirkonkylän koulu siinä vaiheessa, kun ko. koulut on lopetettu.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää, että:

1. Esikoulua järjestetään Kirkonkylän ja Särkikylän kouluilla, koulun päättämällä ryhmäjaolla ja koulun saaman tuntiresurssin puitteissa.
2. Esikouluun hakeneille osoitetaan lähikoulu liitteen mukaisesti. Liite 1 (liite annetaan vasta kokouksessa).
3. Esikoulua täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omana toimintana Kirkonkylän koulussa. Särkikylän esikoululaiset voivat osallistua iltapäivätoimintaan.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen, puh. (06) 2412 3210, sähköposti: etunimi.sukunimi@evijarvi.fi

EVIJÄRVEN KUNTA
Sivistyslautakunta

Siv.ltk § 39

25.4.2023 Valmistelija toimistonhoitaja Katariina Alaranta

Esikouluun ilmoittautumisesta on ilmoitettu Järviseudun Sanomissa 15.2.2023 julkaistulla ilmoituksella sekä kunnan internetsivuilla. Lisäksi huoltajille on lähetetty 13.2. postitse kirje ja ilmoittautumisohjeet. Ilmoittautumiset on pyydetty toimittamaan 3.3. mennessä. Huoltajille lähetetyssä kirjeessä on ohjeistettu ilmoittamaan lapsi sen koulun esiopetukseen, mikä on lapsen osoitteen mukainen lähikoulu. Ilmoittautuminen tapahtui sähköisellä lomakkeella.

Varsinaisen ilmoittautumisajan jälkeen on tullut kolme (3) lisäilmoittautumista. Nämä lapset asuvat Kirkonkylän koulun oppilaaksiottoalueella.

Myöntäessään lapselle esikoulupaikan sivistyslautakunta tekee samalla päätöksen oppilaan lähikoulusta.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää, että esikouluun hakeville kolmelle (3) lapselle osoitetaan lähikoulu liitteen mukaisesti. Liite 1 (liite annetaan vasta kokouksessa).

Päätös: Hyväksyttiin

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen, puh. (06) 2412 3210, sähköposti: etunimi.sukunimi@evijarvi.fi

40 § KONSERVATORION OPPILASPAIKKAMAKSU

Siv.ltk § 40

25.4.2023 Valmistelija sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen

Evijärven kunnalla on Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa 20 oppilaspaikkaa, jotka kaikki eivät ole käytössä. Oppilaspaikka maksaa 1000 € lukuvuodessa. Maksu menee vain käytössä olevista paikoista. Oppilaspaikkamaksun lisäksi huoltajat / opiskelija maksaa lukukausimaksun itse.

Elmeri Mäkinen opiskelee Keski-Pohjanmaan konservatoriossa. Hänet on hyväksytty Madetojan musiikkilukioon Ouluun lukuvuoden 2023-24 alusta. Musiikinopintojen jatkaminen Keski-Pohjanmaan konservatoriossa vaikeutuu matkan vuoksi, ja hän on päässyt jatkamaan musiikinopintojaan Oulun konservatorioon.

Oulun konservatoriossa oppilaspaikkamaksu vieraskuntalaisilta on 950 € vuodessa. Oppilaspaikkamaksun maksaa joko opiskelija itse tai kotikunta.

Elmerin huoltajat ovat pyytäneet, että Evijärven kunta maksaisi Elmerin oppilaspaikkamaksun Keski-Pohjanmaan konservatorion sijasta Oulun konservatoriolle.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää, että se maksaa Elmeri Mäkisen oppilaspaikkamaksun 950 € vuodessa Oulun konservatoriolle siihen saakka, kun hän opiskelee Madetojan lukiossa ja jatkaa samalla musiikinopintojaan Oulun konservatoriossa. Maksamisen edellytyksenä on, että kotikuntana on Evijärvi.

Päätös: Hyväksyttiin

Johannes Mäkinen poistui pykälän käsittelyn ajaksi (osallisuusjäävi)

Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen, puh. (06) 2412 3210, sähköposti: etunimi.sukunimi@evijarvi.fi

41 § VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖKSET

Siv.ltk § 41
25.4.2023

Kuntalain 92 §:n mukaan lautakunta, lautakunnan puheenjohtaja tai johtosäännössä määrätty viranhaltija voivat ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, joka on kuntalain nojalla siirretty lautakunnan alaisen viranomaisen tai lautakunnan jaoston toimivaltaan, jollei kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Sivistyslautakunnalle on jätetty seuraavat päätökset:

Sivistystoimenjohtaja:

§ 144 Kirjaston monitoimilaitteen hankinta

§ 145 Virkavapauden myöntäminen

§ 146 Virkavapauden myöntäminen

§ 147 Sijaisen ottaminen, liikunnanopettaja

§ 148 Luokanopettajan sijaisen ottaminen kirkonkylän kouluun

§ 150 Kirkonkylän koulun 6. lk ruotsin kielen opettaja

§ 162 Peruskoulun matemaattisten aineiden opettajaviran täyttäminen

§ 164 Lk:n 9B luokkaretkiohjelman hyväksyminen

Kirjastonjohtaja:

§ 1 Kirjasto suljettu

Kunnaninsinööri:

§ 31 Päiväkotitoimintatuvan lisärakennuksen irtokalusteiden hankinta

Sivistystoimen toimistonhoitaja:

§ 4 Päätös vuosisidonnaisesta lisästä

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta merkitsee päätökset tiedokseen ja päättää, että niitä ei oteta kuntalain 92 §:n nojalla sivistyslautakunnan käsiteltäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin

EVIJÄRVEN KUNTA
Sivistyslautakunta

42 § ILMOITUSASIAT

Siv.ltk § 42

25.4.2023 Sivistyslautakunnan tietoon saatetaan seuraavat asiat, joita koskevat asiakirjat ovat tutustumista varten nähtävänä kokouksessa

1. Aluehallintovirasto: Valtionavustuspäätös LSSAVI/21273/2022, Parasta palvelua - Eepos
2. Järvilakeuden koulutuskuntayhtymä: Hallituksen pöytäkirja 30.3.2023
3. Seinäjoen koulutuskuntayhtymä: Opinlakeus johtoryhmän pöytäkirja 4.4.2023

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta merkitsee edellä olevat asiat tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Hyväksyttiin

EVIJÄRVEN KUNTA
Sivistyslautakunta

43 § MUUT ASIAT

Siv.ltk § 43

25.4.2023

1. Seuraava kokous on 30.5.2023 klo 17
2. Sivistystoimenjohtajan virka
3. Väinön jalanjäljissä -hanke
4. Lahdenkylän koulun irtaimisto

EVIJÄRVEN KUNTA
Sivistyslautakunta

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät 34-36, 41-43
	Koska päätöksestä voidaan tehdä Kuntalain 89 §:n 1 mom mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla: Pykälät 37-40
	Hallintolainkäyttöl 5 §:n /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomainen ja –aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite, sähköposti, telefax Evijärven kunta Sivistyslautakunta Viskarin aukio 3 62500 Evijärvi paivi.lappinen@evijarvi.fi Pykälät 37-38, 40 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Wolffintie 35 PL 200, 65101 Vaasa kirjaamo.lansi@avi.fi Pykälät 39 Markkinaoikeus Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki puh. 029 56 43300, faksi 029 56 43314 markkinaoikeus(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet Pykälä Tiedoksianto pvm. . . .2023 (julkaistu kunnan verkkosivulla . . .2023). Tiedoksisaanti pvm. . . .2023. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Ks. Jäljempänä

EVIJÄRVEN KUNTA
Sivistyslautakunta
VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
	Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti Kunnallisvalitus, pykälät Valitusaika 30 päivää Hallintovalitus, pykälät Valitusaika päivää
	Muu valitusviranomaisen, Pykälät Valitusaika päivää osoite ja postiosoite, sähköposti, telefax Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun
Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmän sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuskirjelmässä/valituskirjelmässä on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi - muutosvaatimuksen perusteet. Oikaisuvaatimuskirjelmässä/valituskirjelmässä on ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän/valittajan nimi ja kotikunta. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän/valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen/valituksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle/valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Oikaisuvaatimuskirjelmään/valituskirjelmään on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä/valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo ole aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin hallintolain 12 §:ssä/HLL 21 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimusasiakirjat/valitusasiakirjat on toimitettava oikaisuvaatimus-/valitusviranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Jos oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauan tai saa asiakirjat toimittaa viranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä myös postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä. Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite pykälät Valitusasiakirjat on toimitettava¹⁾: nimi, osoite ja postiosoite pykälät 1)
Lisätietoja	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/93) nojalla muutoksenhakijalta voidaan periä kulloinkin voimassa oleva oikeudenkäyntimaksu. Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.